

Savun Sanomat

Lannevedellä Kiimasjärven kylällä syksyllä 2023 Nro 97
Julkaisija: Kiimasen Savu ry

Koukussa

Kuva: Hannu Vesterinen

Puheenjohtajan palsta

Semmosia me ihmiset olemme, taipuvaisia liioitteluun

Vuoden kolmas, Savun Sanomien 97. numero on luettavissa. Sadan haamuraja lähestyy. Voisi olla hyvinkin sopivaa, että se täyttyy ensi vuonna. Sillä näet nimittäin Kiimasan Savu tulee huhtikuussa 40 vuoden ikään ja 40. Kiimasan Savulenkki juostaan juhannusaattona.

Olimme ihan poikasia neljäkymmentä vuotta sitten. Tovi sitten 80 vuotta täyttäneet Savun ikonit Heikki Vesterinen ja Juhani Hakala olivat olympiavuonna 1984 nelikymppisiä teinejä, Savun perustajajäsenillä oli ikää yhteensä 98 vuotta, nyt 218 vuotta. Kokemusta on karttunut, tieto ja tuska lisääntynyt, paino sentään on pudonnut. Hartioilta puolisen metriä alemmas. Mutta niin olemme me vanhatkin vielä voimissamme, että 40. Savulenkki järjestetään ja 40. toiminnan vuosi otetaan juhlien vastaan. Juhlimisen me olemme Kiimasan Savussa aina oikein hyvin osanneet.

Ensi kevään Savun Sanomissa juhluvuoteen isketään kiinni oikein kunnolla, tässä numerossa kelataan vielä kuluva vuote. Ulkopuolinen näkee toiminnastamme vain Rynkäsnuoren huipun ja Ohemäen laen. Savulenkki, uistelukisa, pyöräilypäivä, maantiejuoksu ja kiitosruokailu, sekä tietysti tämä lehtemme ovat niitä. Mutta- aber sanoisi saksalainen – Savu elää meistä monen aatoksissa ja puheissa liki päivittäin. Ainakin silloin, kun kaksi savulaista kohtaa, sään ja vaivojen ohella puhutaan Savusta. Semmonen se meidän Savu on, aina mielessä. No, saatan hiukan liioitella. Semmoisia me ihmiset olemme, taipuvaisia liioitteluun.

Paavo Nurmen saavutuksia muistellaan

Suomen kaikkien aikojen menestyneimmän urheilijan, Paavo Nurmen kuolemasta tuli lokakuun toinen päivä kuluneeksi 50 vuotta ja Paavon parhaasta juoksuvuodesta ensi kesänä 100 vuotta. Näin ollen keväällä vapautuu jäädään Kiimasan Savun ja Paavo-Suuren juhlasuvi. Pauli Pääkkönen on pohtinut Nurmen vaikutusta omaan uraansa juoksijana. Lehdessämme myös muistellaan Nurmen juoksuja sata vuotta sitten ja vertaillaan niitä Suomen kestävyysjuoksijoiden suorituksiin tänä kesänä.

0 KK = 7235 s

Nykyjuoksijoista Kelvin Kiptum saakoon nimensä tälle palstalle, onhan Kiimasan Savu syntynyt maratonjuoksuuuhmassa ja huumeessa. Olemme kuulleet puhuttavan Kelvinin asteikosta, josta löytyy absoluuttinen nollapiste 0 K, joka on -273 astetta celsiusta. Nyt voimme puhua Kelvinin asteikosta, jossa juostaan neljä kymppiä (40 km) keskivauhdilla 2.51,3 / km, mikä tekee jokaista kymppiä kohden 28.35. Ja sitten yleisölle vilkutellen ja lentosuukkoja jakaen vielä 2 km 195m samaa vauhtia. Näin saadaan Kelvin Kiptumin absoluuttiseksi nollapisteeksi (KK 0) 7235 s. = 2.00,35 tunneiksi, minuuteiksi ja sekunneiksi muutettuna. Suomen tämän vuoden kärkiaika kympillä on 29.10,69 ja maratonilla 2.18,20. Kuutisen kilometriä on ero maratonilla.

Joulusesonki alkoi jo syyskuussa

Tätä kirjoitellessani eletään lokakuun alkupuolisko. Ensimmäinen joulukuusi kynttilöineen ilmestyi jo erään puodin nurkalle Viitasaaren keskustassa ja ainakin yksi iso kauppa on myynyt joulusuklaata ja joulukalentereita syyskuun lopulta alkaen. Tänne pohjoiseen Keski-Suomeen joulu tuleekin aiemmin kuin vaikkapa Toivakkaan. Jouluhan tulee pukin matkassa, ja tänne on paljon lyhyempi matka Korvatunturilta kuin Toivakkaan. Meidän on siis oltava varhemmin valmiit. Ja mehän olemme. Harmi siellä etelämmässä asuvien kannalta, että viimeiset kovat paketit pukki pudottelee reestään Pihtiputaan ja Viitasaaren tenaville.

”Hyvää joulua ja kiitos”, sanoi pelastusarmeijan tyttökkin.

Hannu Vesterinen
Pj Kiimasan Savu ry

Lukkopoljin -Luotolan matkassa Savun pyöräilypäivänä

Lähdin sateisessa kelissä polkemaan kotoa Norolasta n. 50-vuotiaalla Monark -merkkisellä naisten pyörällä. Matka ei alkanut kovin hyvissä merkeissä, sillä jo 400 metrin ajon jälkeen Varjolan ja Takalan välillä etulokasuoja irtosi ja meni etuhaarukan väliin niin että etupyörä hirtti. Kun minulla oli lukkopolkimet kytkettynä, niin tietenkin kaaduinkin ja löin vasemman lonkan tiehen. Lonkkaan nousi aikamoinen patti, mutta ei mustelmaa.

Sampolassa odottivat jo varttia vailla kymmenen aitan seinustalla Luotolan Martti, Peni, Lahtisen Seppo ja Rautiaisen Noora. Sepolla oli työkaluja, joilla saimme matkaa haitanneen etulokasuojan kokonaan irti.

Sitten muut lähtivät polkemaan Juho Luotolan suunnittelemaa soratiereittiä. Minä halusin ajaa asfaltilla, sillä soratiellä minun pyörä pompottaa ikävästi kipeitä ranteitani. Lähdin polkemaan Uuraisille, sieltä Jokiharaan ja sitten Luonetjärven kautta Tikkakosken keskustaan. Tikkakoskella, siis puolimatassa, kävin turkkilaisten pitämässä Labelle ravintolassa juomassa kupillisen kahvia ja puolilitraa turkkilaista 5 % vahvuista Efes kellariolutta.

Sitten aloin polkea takaisin Uuraista kohti Kuikan kylän kautta. Lahomäen alamäessä vauhti kiihtyi 56 kilometriin tunnissa. Se on aika haipakkaa, kun ottaa huomioon millaiset hallintalaitteet Monarkissa on.

Uuraisten Salessa nautin vielä pienen tölkillisen päärynäsiideriä ja sen 15 sentin tölkkipantin lahjoitin Uuraisten Lions Clubille. Sitten ajoin Lannevedelle. Korpelan suoralla havaitsin silmäkulmasta kantarelleja Uuraistentien Lanneveden puoleisessa tien penkassa. Sunnuntaina kävimme poimimassa Siskan ja Frankin kanssa sieltä kaksi sangollista sieniä. Löytyi siis hyvä uusi sienipaikka!

Sampolan kohdalla muistin lokasuojan ja sadetakin ja kaarsin Sampolan aitalle noutaakseni ne. Aitan pihaan ajaessani unohdin pysäyttäessä lukkopolkimet ja kaaduinkin uudestaan, nyt oikealle. Oikeaan lonkkaan ei kuitenkaan kolahtanut yhtä paljon kuin vasempaan.

Kotiin Norolaan tullessa matkaa oli taittunut 70 km 3 tunnissa ja 40 minuutissa. Keskinopeus oli Sporttrackerin mukaan 19,1 kilometriä tunnissa, keskisyke 132 ja maksimisyke 156. Oli ihan hyvä reissu, jonka jälkeen oli mukava kylpeä Luotolan Savusaunassa ja uida Summasessa. Seppo toi saunalle suomalaista savuviskiä.

Martti Luotola todistaa:

Penin kanssa ajettiin pitempi soralengkki 57,83 km + koti-Sampola-koti, että semmoinen rapia 60 km tuli. Keskinopeus oli 20 km/t, mäkinen reitti kierteli Penin entisten työmaiden maisemissa mm.

Lopsunperällä, Penillä oli hauskoja juttuja menneiltä ajoilta, mukavaa oli!

Seppo Laitinen (Scania-Seppo), Risto ja Mirja Rautiaisen tytär Noora, Luotolasta Pirjo, ainoana sähköpyörällä, Simo Luotola tyttärensä Sivin (3v.) kanssa ajoivat metsäteitä Lanneveden takaa Kangashäkkiin Kilpimäkeen ja sieltä Uuraisten kautta pikitietä Sampolaan. (Sivi turvaistuimessa) Heille tuli matkaa n. 37 km. Juhani ajoi yksinäisenä sutena Tikkakoskelle oluelle, josta tuli reilu 60

km. Kaatui kahdesti, kun ensin irtosi likasuoja kaataen kuskin ja toisen kerran, kun palatessa Sampolan pihassa jäi poljinlukot kiinni.

Tapani ja Juho olivat saunamajureina Luotolassa, Juho ei voinut ajaa, kun oli rymypyöräilyssä murtanut ranteensa. Illansuussa saunottiin huolella, Marja-Leena, Rautiaisen Mirja ja Jaakko Saavalainen tyttöystävänsä kanssa liittyivät joukkoon, samoin Simon kumppani Reetta tyttärensä Elman kanssa, joten Savun sponssaamat makkarat löysivät syöjänsä. Niin, Reetta ja Elma (9v) pyöräilivät myös n 8 km lenkin.

Nautimme illalla löylyistä ja virkistävästä drinksuista, kävin välillä laittamassa Ala-Kässin ohrat Haapaniemellä kuivuriin.

Kuva: Juhani Luotola

Savun pyöräilypäivään osallistui kaikkiaan 11 henkilöä. Kymmenen polki ja Sivi (3v.) istui turvaistuimessa. Kuvassa Pentti Kujala, Seppo Laitinen, Martti Luotola ja Noora Rautiainen.

Savun maantiemestaruuskisat myllyllä 9.9.2023

Norttilenkki 3,5 km

Juho Luotola juoksi norttilenkillä parhaan savulaisajan never. Juho paransi omaa entistä Savun ennätystä minuutilla. Juhon aika on 31 sekuntia parempi kuin tämän vuotisen Kiimasen Savulenkin norttisarjan nopeimman, Teemu Rautiaisen noteeraus. Että huh-huh, on pyöräilevä nuorukainen hyvässä juoksukunnossa. Juhon kilometrivauhdiksi tulee tuolla hurjastelulla aika tarkkaan 3.30. Juho jätti setäänsä, M65-sarjan SM-viestimestaria Juhani Luotolaa 8 minuuttia 21 sekuntia. Naisten mestarimme Ida Vesterinen oli niin ikään melko ylivoimainen. Nuoret jyräävät ja hyvä niin.

Joskus 1980-luvun lopulla ja vielä 1990-luvun alkupuolellakin Savun maantiemestaruuskisaan osallistui rapiat viisikymmentä seuran jäsentä. Nyt paljon vähemmän. Ajat muuttuvat ja kuntoilulajit sen myötä. Jos järjestäisimme mestaruuskisan frisbeegolfissa saattaisi osallistujia tulla enemmän kuin kahdeksan.

Tulokset

Naiset

1. Ida Vesterinen	18.41
2. Anne Pölkki	23.32
3. Marita Vesterinen	44.05

Miehet

1. Juho Luotola	11.26 (SE)
2. Juhani Luotola	19.47
3. Tero Lehtomäki	19.58
4. Pauli Pääkkönen	38.51
5. Tapani Luotola	-

Savun maantiekisan jälkeen aiheutti parran pärinää Juhon suorituksen ohella se, kuinka kovaa Savun naiset ja herrasmiehet ovat norttilenkin joskus kipaisseet. Tässä vastausta.

Tilastossa saattaa olla puutteita ja pyydän niistä huomauttamaan. Olen merkinnyt tähdellä ne, jotka eivät ole enää Savun jäseniä.

Naiset 3.5 km	Ennätys	
01 Enni Pääkkönen	14.30	2011
02 Aila Korhonen*	15.34	1992
03 Anna Muittari*	16.31	2009
04 Heini Luotola	16.33	2009
05 Katja Korhonen*	16.36	1990
06 Ida Vesterinen	16.58	2015
07 Sarianna Görsoy	17.26	1997
08 Satu Kujala	17.38	1993
09 Kaisa Laine*	18.02	1993
10 Sirkka Rutanen*	18.07	2002

Miehet 3.5 km

01 Juho Luotola	11.26	2023
02 Simo Luotola	13.05	2007
03 Tomi Aaltonen*	13.23	1990
04 Kimmo Hietikko	13.33	2003
05 Tapani Luotola	13.36	2003
06 Martti Luotola	13.39	2001
07 Anton Vesterinen	13.43	2015
08 Ilkka Vesterinen	13.44	1984
08 Tapio Pajari	13.44	1988
10 Pauli Pääkkönen	13.47	2004
11 Pentti Kujala	13.57	2004
12 Juhani Hakala	14.26	1984
13 Heikki Takala	14.27	1985
14 Elmeri Pajari	14.33	2006
15 Hannu Vesterinen	15.03	2006
16 Tero Lehtomäki	15.18	2016
17 Pasi Pajari	15.19	1985
18 Pertti Harjula	15.25	1988
19 Vesa Walamies	15.25	2008
20 Juhani Luotola	15.36	2018
21 Valtteri Pajari	15.44	2009
22 Mikko Pajunen	16.11	1995
23 Iivari Pääkkönen	16.18	2008
24 Matti Ikkala	16.32	1999

Ilpo Vesterinen 14.12. 1984 (51 v, paljain jaloin)

Heikki Hekuli Vesterinen ja Pitkä-Jussi Hakala 80 vuotta

Suuren ja tuhoisan maailmanpalon aikaan, syyskesällä 1943 katkaistaan napanuora Peter von Baghilta, Jussi Raittiselta, Irwin Goodmanilta, Heikki Vesteriseltä ja Juhani Hakalalta.

Kuvat: Vasemmalla kunniapuheenjohtajamme JiiHoo Vesterinen, jonka harrastuksiin kuuluu myös kalastus. Isojakin on mato-ongella noussut.

Oikealla Long John, jonka pituudesta on ollut paljon iloa esimerkiksi pystytettäessä teltoja Savulenkkitalkoissa.

(Kuvat ja teksti: Hannu Vesterinen)

Hekuli Vesterisestä ei voi puhua ja kirjoittaa liikaa silloin kun on kysymys Kiimasan Savun perustamisesta ja toiminnan ensimmäisistä vuosikymmenistä. Heikistä muotoutui pikkuhiljaa Savun ikoni. Taiteilija Raimo Riihimäen piirtämä Kiimasan Savun logo juoksevasta Kutvosesta ja teatterinjohtaja Hekuli Vesterinen lauantain aamulenkillä muistuttavat vakavasti toisiaan. Kumpi oli ensin ja kummasta tuli kumman kaltainen, jää molemmat tuntevien itsensä ratkaistavaksi.

Heikin rakkaimpiin lapsuusmuistoihin kuulunevat lehmänastutusmatkat Kantolaan, lahnanongintareissut Lahenperän hiekkarannoille ja kivi pään päällä kävelyt Lannenjoen pohjassa sen syvimmällä kohdalla. Seiväshyppääjä Kuikkanevalle - Talvilahden Seppo, edesmennyt pankinjohtajamme - Heikki ei Hernesalmen pihakisoissa pärjää, mutta vielä enemmän kenkuttaa viikkotolkulla kestävä heinän seivästys ja latoon ajo.

Tuliterä Ford Zephyr ja etenkin Kiimasan ensimmäinen avoauto - taisi olla Fiat - viitoittavat Hekulin tien parempaan elämään Jyväskylässä, etäällä seipäälle homehtuvan heinän etovasta lemusta. Hanko vaihtuu meisseliin ja tappikoppa hylsysarjaan. Elämä on jengassa.

1970-luvun puolivälin paikkeilla Hekuli päättää jatkaa kultaisten V-miesten sarjaa Väätäinen-Viren-Vasala-Vesterinen aloittamalla hölkkäilyn, laihduttaminen tärkeimpänä motiivinaan. Tuolloin hän painaa n. 70 kiloa. Samalla Heikki panee alulle Kiimasen Savun. Raskausaika on pitkä, n. 9 vuotta. Vapunaattona 1983 Heikki lausuu historialliset sanat "Kiimasen Savu", ja vuosisadan lopun kuntourheiluyhdistys on syntynyt.

Hekuli lunastaa Kiimasen Savun johtokunnan maljan ja kunniapuheenjohtajan arvonimen täydellisyyttä hipovalla suorituksellaan pitkänperjantain ihmishuuhdehiihdossa Ohemäen laavulle v. 1995. Tällöin Hekulin "hölkäten hoikaksi"- kampanja on 20-vuotias ja paino on noussut vain vajaan kilon vuodessa. Kiimasen litrahuulen kiertopalkinnon Hekuli katkaisee suoraan kolmella peräkkäisellä voitolla.

Nyt Hekuli ei enää laihduta hölkkämällä. Laihduttaminen on vaarallista, sillä Heikki on hiljakkoin täyttänyt 80 vuotta.

Juhani Long John Hakala

Juhani Hakalan pituus, 189 cm, oli riittävä herättämään huomiota kylällä, jossa miesten keskipituus ei paljoa 170 cm ylitä. Juhani saikin jo nuorena lisänimen Pitkä. Oliko ja onko myös lempinimi tämä Pitkä-Jussi, sitä en tiedä. Pitkäjussista arveltiin olevan juoksijaksi, mutta luulo oli väärä. Askel tuli pitkä, mutta tahti olisi saanut olla tiuhempi. Pitkä-Jussista tulikin saappaat jalassa harvakseltaan lompsiva metsien mies. Jussin pitkä jalat mahdollistavat taimikon tarkkailun silmän kantamalla. Ei ole mahdotonta, etteikö taimikon toisesta reunasta töllötä vastaan hirvi, toinen pitkäjalkainen, jolla on omat suunnitelmansa. Jussin ja hirven suunnitelmat eivät ole yhteneväisiä.

Pitkä-Jussi on myös kalamies. Summasen Säynäväveljien vanhimpana hän kantaa suurimman vastuun tämän pahennustakin herättäneen kalaseurueen toiminnasta. Kiimasen Savussa Jussille annettiin ilman muuta pilkkikisojen järjestäjän tehtävä. Kopparnäs toimikin pitkään pilkkikisojemme kokoontumispaikkana.

Pitkä-Jussi, Long John, jolle samanniminen, autenttinen sekoiteviski maistui silloin kun Jokelan vintissä pelattiin sököä ja valmistauduttiin Summassaaren karkeloihin, on seuran perustamisesta lähtien ollut aktiivinen toimija Kiimasen Savussa. Eipä taida toimintamme pian neljän vuosikymmenen aikana ollut monia sellaisia talkoita, joissa Jussi ei olisi ollut mukana. Ja aina toimitsijana Savulenkillä. On Long John toki myös kilpaillut Kiimasen Savussa. Neljäkymmentä vuotta sitten, Kiimasen ensimmäisellä Savulenkillä Jussi voitti

norttisarjan ajalla 17.20. Mylläri- Oskari hävisi sekunnin. Jussi oli silloin 40-vuotias. Hittolainen, mekin olimme silloin neljäkymmentä vuotta nuorempia kuin tänään.

Nyt Jussi kuuluu Savun johtokuntaan ja jakaa siellä vanhan ja viisaan neuvoja meille nuoremmille.

**

Savun saunamaailman henkilökunnalla uudet paidat. Juhani Luotola, Juho Luotola ja Tauno Tarvainen esittelevät

Juhani Luotola (oik.)
voittoisassa JKU:n M65
joukkueessa
SM-viestien 4x400 m:llä
Seppo Ahosen, Antti Kyrön
ja Seppo Rantasen kanssa.

Pauli Pääkkönen: THE PHANTOM RUNNER > PAAVO NURMI

Hannu Vesterisen pyynnöstä kirjoitan näkemykseni ja ajatukseni Paavo Nurmesta. En tässä nyt ryhdy kirjoittamaan faktatietoja kuten Paavo Nurmen elämänkertaa tai juoksutilastoja, koska ne löytyvät parhaiten esimerkiksi kirjasta ”juoksijain kuningas Paavo Nurmi ”kirjoittanut Antero Raevuori.

Kirjoitan ehkä siksi, että huomasin jossain vaiheessa Paavo Nurmen olevan terapeutisesti omien juoksukilometrieni takana. Olin murrosiässä se laiha, heiveröinen, ujo ja arka nuorukainen ja myös koulukiusattu.

Luettuani ensimmäisen kerran Paavo Nurmesta huomasin, että hänestä tuli minulle erällä lailla minun ”Jeesukseni”, pelastajani. Juoksu kilometreistä mutkaisilla maanteilla tuli pakopaikkani. Sieltä löytyi maailma jossa tunsin, että sieluni elää ja olin jotakin. Pian kilometrien karttumisen jälkeen huomasin myös, että oli joku asia missä olin myös parempi kuin muut ja sekös oli balsamia ja niille ulkopuolisille näkymättömille sielun haavoille.

Ei yksin juoksu kilometrien hiki ja tuska olleet ainoita endorfiinilähteitä vaan löysin kirjasta ja myöhemmin muista Paavo Nurmea käsittelevistä kirjoista paljon tekstejä ja sanoja jotka puhuttelivat.

Vahvasti liekkiä piti yllä kirjassa kirjoitetut sanat” jos pidät kiinni harjoittelusta, tulee sinusta vanhempana ainakin jonkinmoinen juoksija”. Siis eipä siinä paljon muuta innoitusta tarvita kuin maagiset sanat harjoittele, harjoittele, juokse, juokse, juokse.....

Useat juoksukilometrit puhuttelivat myös sisäisesti: pelastautuminen pelkkään harjoitteluun ei ehkä olisi riittänyt, vaan imin kirjoista myös Paavon ideologiaa: palavan innon lisäksi tarvitaan askeettisuutta kieltäytymistä paheista jne. Tämä kaikki sattui ulkopuolisessa ulkopuoliselle näyttäytyä melko ihmeelliseltä mutta minun oli hyvä olla. Muistan esimerkiksi askeettisuuteen liittyen talven, kun ei ollut varaa ostaa lenkkikenkiä, niin juoksin kilometrit ruskeilla samettipäälystetyillä Retu-kävelykengillä (joku saattaa muistaa millaiset ne ovat). Noilla tossuilla on juostu ”piikki” eli 25 km aikaan 2 h 10 min. 27.10.1973 eli 50v sitten (harjoituspäiväkirjamerkintä).

En nyt muista löytyykö kirjoista mainintoja Paavo Nurmen kunnianhimosta ja mietin millaista omani oli. Ehkä se ei niinkään ollut kunnianhimoa vaan ehkä enemmän juoksuun liittyvää syvällistä fantasiaa ja haaveita mitä harjoittelusta saattaisi yliluonnollisimmillaan toteutua. YO-englanninkielen aineessa v.-78 otsikkona oli ”your hobby” kirjoitin luonnollisesti juoksusta ja päätin aineeni lauseeseen ” its a longway to Moskov, its a long way run”. Kahden vuoden päästä oli tulossa Moskovan olympialaiset ja 2 edellisten olympiavuosien innoittamana kovensin vain harjoittelua.

Vaikka kaksi huuruista hengitystä kohtasivat Orimattila-Myrskylä tiellä, Virenistä ei tullut itselleni Paavo Nurmen opetuslasta, sillä olin jo nähnyt mitä kilometrit toisensa jälkeen tuovat,vaan innostuin vielä enemmän itseni kiusaamisesta hiekkakuoppavedoilla ja intervalliräökkivedoilla. Vasala-fantasian huurussa tein paperilapun johon raapustin **1.43.00** (löytyi vielä harjoituspäiväkirjan välistä) Juoksija- lehden myötä Sebastian Coen ja Steve Owetin ehkäpä myös askeettisuuskin tai ainakin harjoittelu alkoi kiinnostaa syvällisemmin.

Vielä Paavo Nurmeen. Jos minua innoitti kirja hänestä, niin ehkäpä hänkin löysi kirjan kautta itselleen jotain. Paavo oli nähnyt Tahko Pihkalan hyllyssä kirjan ”Running and cross-country running, missä juoksija Alfred Schrubbs kertoi seikkaperäisesti, miten

kehittyä ennätysjuoksijaksi. Se oli tuolloin ainut juoksemien oppikirja maailmassa. Paavo uppoutui tutkimaan taulukoita, missä oli Schrubbin ennätysjuoksun väliajat neljännesmaileittain sekunnin viidesosan tarkkuudella. Taulukon tutkiminen vahvisti Paavon ajatuksia, että ennätysten juokseminen oli oikeastaan pelkkää matematiikkaa. Mies ja kello - yksin aikaa vastaan myytti oli syntynyt.

Paavo Nurmi ei ollut minulle otsikon aave vaan idoli joka antoi idut monille haaveille. **1.43.00** 800 m;llä oli ja jäi haaveeksi ja juoksin melkein jalat altani yrittäessäni muita asioita liikaa joita toisessa tarinassa.

* * *

Toimitus jatkaa: Paavo Nurmen (13.6.1897- 2.10.1973) kuolemasta tuli 2. lokakuuta kuluneeksi 50 vuotta. Nurmi voitti 9 olympiakultaa ja kaksi hopeaa. Maailmanennätyksiä hän teki kaikkiaan 22.

Paavo Nurmi juoksi 1500 metrin, 5000 metrin ja 10000 metrin ennätöksensä, jotka olivat silloin myös maailmaennätyksiä, kesällä 1924. Savun juhluvuonna 2024 noista ennätöksistä tulee siis kuluneeksi tasan sata vuotta. Nurmen 1500 metrin – 3.52,6 – ja 5000 metrin – 14,28,2 – ennätykset syntyivät vajaan tunnin välein Helsingissä Eläintarhan kentällä. Ei pystyisi Jacob Ingebrigtsenkään rikkomaan kahden matkan maailmaennätystä tunnin sisällä. Paitsi ehkä mailin ME-juoksussa 1500 metrin väliaikana. Mutta sehän ei olisikaan virallinen maailmanennätys. Kympin ennätöksensä – 30.06,1 – joka sekin oli siis maailmanennätys, Nurmi juoksi Kuopiossa.

Otetaan tähän Nurmen ennätysten vertailua nykypäivään. Kuinka Nurmi silloisilla radoilla (hiili- tai tiilimurska) silloisilla juoksukengillä, silloisella valmennustiedolla ja silloisella ravintotietämyksellä olisi pärjännyt tämän vuoden suomalaisille kestävyysjuoksijoille. Vastaus: Hyvin olisi pärjännyt.

Paavo Nurmi v. 1924	Kalevan kisat v. 2023	Suomen tilasto v. 2023
1500 m 3.52,6	10. aika 3.53,2	
5000m 14.28,2	6. aika 14.28,1	Nurmi 12.
10000m 30.06,1	5. aika 30.10,6	Nurmi 7.
3000m ej. 9.31,2	9. aika 9.41,4	Nurmi 11.
3000m 8.20,4		Nurmi 11.

Kalevan kisoissa v. 2023 Paavo Nurmi olisi siis parhaiten menestynyt 10000 metrin juoksussa. Hänen ennätöksensä 30.06,1 ei olisi riittänyt aivan mitalikorokkeelle, mutta viidenneksi kuitenkin. Eikä tätä varmaan kukaan ihmettele, jos seurasi vaikkapa Ruotsi-Suomi maaottelun juoksuja viime kesänä.

Kuvat: Wikimedia Commons

Ylhäällä Nurmi, Ville Ritola Edwin Wide v. 1924. Paavon askel vaikuttaa yhtä taloudelliselta kuin Virenillä.

Alhaalla: Pariisin olympialaisissa v. 1924 maastajuoksu oli maastajuoksua. Edvin Wide johtaa, Ritola ja Nurmi seuraavina. Nurmi voitti, Ritola toinen. Kuvan alareunassa kierroksella ohitettava tuntematon.

Jukka Vuorisen muistolle

Kiimasen Savun pitkäaikainen jäsen Jukka Vuorinen kuoli ankaran sairastelun uuvuttamana Saarijärvellä 3.10.2023. Hänellä oli samanaikaisesti sekä Alzheimerin että Parkinsonin taudit.

Jukka oli syntynyt Soinissa 8.9.1952 ja teki elämäntyönsä Saarijärven koululaitoksessa matematiikan ja fysiikan opettajana. Hän harrasti säännöllistä liikuntaa nuoresta vanhaan saakka. Jukka saavutti veteraanien SM-kisoissa useita mitaleja 400 m:n ja 800 m:n kilpailuissa, mutta oman käsityksensä mukaan hänen paras matkansa oli 1000 m, jonka hän juoksi nuoruudessaan aikaan 2.29. Kysymyksessä on sama vauhti, jolla vuoden 1976 olympiakisoissa Montrealissa v. 1976 Lasse Virén päätti voittoisan 5000 m:n juoksunsa.

Pari vuotta sitten olin lenkkeilemässä Mannilan kuntoradalla, missä tapasin Jukan kävelemässä vaimonsa kanssa. Tervehdimme, ja kun ohitin Jukan, hän toivotti minulle hiljaisella äänellä hyvää matkaa. Tapahtuma jäi pysyvästi mieleeni.

Vesa Walamies

Taivaalla tähdet
heräät
teet eväät
sitten lähdet

Kuva ja runonpätke: Hannu Vesterinen, koukussa pilkkimiseen